

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

järjestö

Vastaajatahon virallinen nimi

Etelä-Savon Yrittäjät ry.

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Niina Kuuva, aluejohtaja, niina.kuuva@yrittajat.fi, p. 040 731 1686

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

-

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Ei pitkällä aikavälillä. Esitys johtaa väestön ikääntyessä sekä hoivan- ja hoidon tarpeen kasvaessa kestävämpään tilanteeseen, jossa palvelutuotanto ei kehity, mutta julkisen rahoituksen tarve kasvaa.

Esitys vastaa kysymykseen myöntävästi vain, jos sitä muutetaan siten, että se johtaa aitoon monituottajuuteen sekä julkisten ja yksityisten palveluntuot-tajien tasavertaisuuteen sääntelyssä, hinnoittelussa ja valvonnassa. Lisäksi esitystä tulee muuttaa niin, että esityksessä parannetaan asiakkaiden oikeut-ta valita palveluntarjoajansa. Tämä on toteutettavissa järjestämislakiin tehtävällä kirjauksella, ja valinta-oikeuden on katettava vähintään tietyt perustason tuotteistetut palvelut.

Palvelujen parempi saatavuus ja yhdenvertaisuus ei toteudu ilman sote-maakunnan mahdollisuutta toteuttaa asiakaslähtöisiä ja kustannustehokkaita ratkaisuja parhaalla mahdollisella tavalla kunkin alueen omista lähtökohdista.

Kyllä siltä osin, että järjestämisvastuun siirto kunnilta (käytännössä usein kuntayhtymiltä) maakunnille selkeyttäisi nykytilannetta, joka on monimutkainen ja paikoin vaikea omistajaohjata. Myös kansanvaltaisuus vaihtelee ny-kyisin alueellisesti.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

-

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Kyllä ja ei. Maakuntien muodostama väliportaan hallinto omine vaaleineen on kansanvaltainen ratkaisu verrattuna nykyisiin kuntayhtymiin. Toisaalta lausunnolla olevan esityksen mukaan väliaikaishallinto muodostuu viranhalti-joista ja sille on määritelty tehtäväksi muun muassa voimassa olevien osto-palvelusopimusten arviointi ja tehdä esityksiä kyseisten sopimusten mitätöinnistä.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

ei kantaa

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

ei [Maakunnalle esitettävä oikeus harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa sosiaali- ja terveystoimeen ja pelastustoimeen liittyvissä tukipalveluissa olisi huolestuttava kehityssuunta palvelumarkkinoiden kehittymiselle ja yrittäjyydelle. Tämä edistäisi varsin laajasti julkisen sektorin keskinäistä yhteistyötä kilpailutusvelvoitteen ulkopuolella mitä ei voi pitää tämän lainsäädännön tavoitteena. Esityksen ilmeisenä vaarana on, että julkinen sektori paisuu ja vie paitsi re-sursseja sekä myös tilaa yrittäjyydeltä ja monituottajamallien kehittämiseltä. Tämä johtaa helposti monopolistisiin tuotantorakenteisiin ja sitä kautta tehotomuuteen ja tuottavuuden laskuun. Sote-maakunnalle aiottu rajattu yleinen toimivalta tukipalveluissa tulee poistaa. Valmistelussa ei ole pystytty osoittamaan esimerkkejä, mitä voisivat olla nämä tukipalvelut, joita sote-maakunnan saattaisi olla tarpeen sallia tuottaa. Suomen Yrittäjien arvion mukaan ne saattaisivat olla sairaanhoitopiirien omistamien pesula- ja tekstiilihuollon yrityksiä, ja niiden liiketoimintarönsyjä muuhun kuin sote-tekstiilihuoltoon. On täysin tarpeetonta antaa sote-maakunnille hoidettavaksi tehtäviä, joissa on tai

voisi syntyä toimivat markkinat yksityisten tai kuntaomisteisten yritysten toimesta. Maakunnan toimialan pitää/täytyy olla mahdollisimman tiukasti ja selvästi rajattu, esimerkiksi nyt esitettävät vain sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi. Mikäli tämä ei ole mahdollista, ja maakunnan toimiala paisuu, täytyy kuntien toimialaa supistaa samassa tahdissa ja laajuudessa. Muutoin uhkana on päällekkäisten tehtävien tekeminen samoille asukkaille. Sote-maakunnalle tässä lakiluonnoksessa suunniteltu löyhä oikeus tuottaa sosiaali- ja terveystoimeen ja pelastustoimeen liittyviä tukipalveluita täytyy poistaa lakiluonnoksista. Oikeus järjestää tukipalveluita on enimmillään aivan riittävä. Tukipalveluja voidaan hankkia julkisina hankintoina esimerkiksi yksi-tyisiltä sekä kuntien ja kuntayhtymien omistamilta yhtiöiltä. Niitä on markkinoilla tarjolla.]

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

ei kantaa

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei pääosin [Esitetty taloudenohjausmekanismi ei sisällä juurikaan kannusteita tuottavuuden parantamiseen. Yksi merkittävä ja hyväksi havaittu keino tuottavuuden parantamiseen on tuottajien välisen kilpailun lisääminen. On olemassa riski, että kun maakunnilla ei ole riittäviä kannusteita huolehtia sote-palveluidensa tulorahoituksensa. Tällöin niille syntyy helposti tarve ryhtyä tekemään taloudellista toimintaa yhtiöiden, liikelaitosten ja maakuntayhtymien kautta. Nuo tuotot maakunnat saavat itse pitää ja käyttää, kun sote-palveluiden ja pelastustoimen tehtävät rahoittaa valtio. Lakiluonnoksissa ainoa kohta, joka rajoittaa maakunnan mahdollisuuksia tehdä liiketoimintaa, on edellytys, että toiminnan on liityttävä maakunnan sote- tai pelastustoimen tehtäviin. Liityntä voi käytännössä olla hyvin löyhää ja yrittäjäjärjestö on tästä huolestunut. Sote-järjestämislain 11§:n palvelustrategiaan tulee lisätä muiden velvoitteiden rinnalle yksiselitteinen velvollisuus palveluiden tuotannon kustannusten seuraamiseen. Vain todellinen tieto oman ja markkinoilta ostettavissa olevan tuotannon kustannuksista voi ohjata vastuullista ja taloudellisesti kestävää palvelustrategian laadintaa ja toteuttamista. Ajatusta velvoittavasta, palvelu-kohtaisesta kustannuslaskennasta tukee voimakkaasti lain 27§:n kirjaukset maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon seurannasta ja arviointivelvollisuudesta. Pykälään liittyy yksityiskohtainen yksityisten palveluntuottajien käyttöön ja kustannuksiin sisältyvä seurantavelvoite. Samaa tulee edellyttää maakunnan itsensä tuottamilta palveluilta.]

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnalle siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei kantaa

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

-

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

ei [Lakiesityksen suurimpia ongelmia on, että monituottajamallia toteuttavat kir-jaukset puuttuvat täysin. Lakia pitäisi korjata seuraavasti: 1) lisäämällä järjestäjälle velvollisuus tarjota asiakkaalle palveluseteleitä, 2) lisäämällä järjestäjän velvollisuutta ottaa käyttöön erilaisia henkilökohtaisen budjetin malleja, 3) kannustamalla vahvemmin järjestämisen ja tuottamisen erottamiseen, sekä 4) velvoittamalla sote-maakuntaa huolehtimaan palvelumarkkinoiden kehittämistä ja toimivuudesta. Sote-maakunnan keinoina tähän ovat palvelusetelien ja henkilökohtaisten budjettien ohella julkiset hankinnat, jakaen hankinnan osiin ja useammalle eri palveluntarjoajille. Julkisen sektorin asiakkuuksien merkitys korostuu tavanomaista enemmän kaikilla sote-toimialoilla, erityisesti sosiaalipalveluissa ja kuntoutuksessa. Tähän on selityksenä kyseisten palveluiden rahoitusjärjestelmä: palvelut rahoitetaan pääosin verorahoituksella. Valmiita palvelumarkkinoita ei yleensä ole. Tällöin sote-maakunnalla on merkittävä rooli palvelumarkkinoiden kehittämisessä - usein se luo tarvitsemiensa palveluiden markkinat. Alan palvelumarkkinoiden kehittämisestä ja ylläpidosta on otettava myös vastuu. Esityksestä puuttuu maakunnan selkeä tehtävä palvelumarkkinoiden ylläpidosta. Ainoastaan palvelumarkkinoiden kehittäminen maakunnan strategian yhteydessä on mainittu luonnoksessa. Ei riitä, että maakunta vain kehittää markkinoita, maakunnan on tarvittaessa luotava markkinat sekä kehitettävä ja ylläpidettävä niitä. Monin paikoin maakunta on alueensa ainoa tietyn erikoispalvelun tilaaja. Näin käy viimeistään silloin, jos monikanavaisesta rahoituksesta siirrytään lopulta maakunnan omaan rahoitukseen. Maakunnan palvelustrategia on tärkeä työkalu ennustettavuuden sekä kustannusten hillitsemisen ja hoidon saatavuuden parantamiseksi. Palvelustrategiassa pitää olla selvä rooli myös pk-yrittäjyydelle. Lakiluonnoksissa näin ei ole.]

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalouden yhdenvertaisen saatavuuden?

ei [Sote- ja pelastuspalveluiden järjestämisvastuu määritellään maakunnille yksiselitteisesti 8 pykälässä. Tämä järjestämisvastuu on maakunnan tärkein tehtävä. Sen myötä voidaan turvata kyseisten palvelujen yhdenvertainen saatavuus. Palveluiden yhdenvertainen saatavuus edellyttää julkisten palvelujen valtakunnallisesti parempaa saatavuutta, eli nopeaa ja oikea-aikaista palveluihin pääsyä kaikille. Myös tämä on sote-uudistuksen yksi keskeinen tavoite. Jotta palveluiden yhdenvertainen saatavuus paranisi, julkisesti rahoitettujen palvelujen olisi oltava nykyistä huomattavasti paremmin jokaisen saatavilla. Palveluiden saatavuutta voidaan parantaa hyödyntämällä mahdollisimman tehokkaasti kaikkia käytettävissä olevia resursseja niiden tuottamiseksi. Esityksen mukaan uudessa sote-järjestelmässä halutaan asettaa julkisen sektorin eli sote-maakunnan oma palvelutuotanto etusijalle ja jopa suosia sitä muiden kustannuksella.

Järjestämislailla sidotaan sote-maakuntien käsiä rajoittamalla niiden mahdollisuuksia parhaan mahdollisen palvelutuotantorakenteen etsimiseksi. Palvelujen saatavuus on perustunut 2000-luvulla ns. monituottajamalliin. Palvelujen järjestämisestä vastanneet kunnat ja kuntayhtymät ovat tehneet yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa turvataksaan palvelujen saatavuuden ja tehostaaksaan palvelutuotantoa. Yhdenvertaisuus perustuu paitsi palvelujen hyvään saatavuuteen ja laatuun, myös erilaisten asiakasryhmien tarpeiden huomioimiseen. Monituottajuus on ollut hyvä keino yhdenvertaisuuden parantamiseen. Se on myös muutoskeskeinen malli. SY:n mielestä monituottajamallien kehittämiseen ja hyödyntämiseen pitää kannustaa - eikä rajata niiden käyttöönottoa kuten lakiesityksessä tehdään. Järjestämislaissa esitetty julkisen palvelutuotannon ensisijaisuus ja jopa suosiminen ei kannusta maakuntaa tuottavuuden parantamiseen. Tuottavuus ei parane, koska maakunnilta viedään kannusteet parhaan mahdollisen tuotantotavan etsimiseen eikä niillä ole velvoitetta päästä asetettuihin tavoitteisiin, esim. palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden parantaminen tai kustannusten kasvun hillitseminen. SY esittää velvoittavuutta monituottajamallin kehittämiseen. Monituottajamallin lisäksi esitämme, että sote-maakunnalle asetetaan lakisääteinen velvoite noudattaa valtakunnallisesti yhtenäistä ja vertailukelpoista kustannuslaskennan mallia omassa tuotannossaan. Tämä mahdollistaa tuottajien palveluiden vertailtavuuden sekä paremman tulosseurannan. Tällöin myös tuottajille maksettavat korvaukset on asetettavissa oikealle tasolle. Ostopalveluihin ehdotettava hankintasääntely sisältää korkeat ja päällekkäiset vaatimukset yksityisille palveluntuottajille. Sääntelyyn tulee kirjata sote-maakunnalle velvoite toteuttaa hankintoja osina ja kannustaa useamman kuin yhden ulkoistetun palveluntuottajan valintaan. Vastapainoksi osaa sote-maakunnan hankkijalle ja hankinnalle asetetuista vaatimuksista voidaan keventää.]

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

ei kantaa

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei kantaa

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei [Kirjaus siitä, ettei julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voi toteuttaa ostopalveluna, on tarkoituksenmukainen ja EU-sääntelyn näkökulmasta hyväksyttävissä. Mahdollisuuksia hyödyntää ostopalveluita ei ole syytä rajoittaa esitetyllä tavalla. 12 § ensimmäisestä momentista on poistettava lause ”Hankittavien palvelujen on oltava sisällöltään, laajuudeltaan ja määrälliseltä osuudeltaan sellaisia, että sote-maakunta pystyy huolehtimaan kaikissa tilanteissa järjestämisvastuunsa toteuttamisesta myös hankittavien palvelujen osalta.” Maakunta pystyy huolehtimaan järjestämisvastuustaan myös ilman omaa palvelutuotantoa. Palveluiden saatavuus kaikissa olosuhteissa voidaan turvata esimerkiksi so-pimusteknisin järjestelyin. Pykälän 3 momentin mukaan ”Lähetteen perusteella tehtävän terveydenhuollon 52 §:ssä tarkoitettua ratkaisua asiakkaan ottamisesta sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön sairaanhoitoa varten ja siihen liittyvän hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoratkaisut sekä sairaalan otettua asiakkaan erikoissairaanhoidon palvelujen antamiseen liittyvän hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoratkaisut tekee kuitenkin virkasuhteen saava lääkäri.” Tämä kirjaus rajoittaa kohtuuttomasti sote-maakunnan mahdollisuuksia tehdä strategisia ratkaisuja erikoissairaanhoidon kehittämiseksi

alueellaan Säännös on ylimitoitettu tilanteessa, jossa maakunta tekee pienivolyymisen sote-palveluhankinnan pieneltä yritykseltä. On hyvä muistaa, että Suomessa on yli 18 000 sote-yritystä, joista yli 9/10 on enintään 4 hengen yrityksiä. Ete-lä-Savossa sote-yrityksiä on yli 500 ja niissä työskentelee noin 2 000 henki-löä. Ylimitoitettu sääntely voi johtaa tilanteeseen, missä julkiset hankinnat jäävät virheiden pelossa tai hallintotaakan vuoksi tekemättä, ja päädytään suosi-maan julkista tuotantoa.]

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

ei [Vaatimukset ovat: 1. Riittävä osaaminen, 2. taloudellinen kantokyky, 3. pal-veluntuottajalla palveluksessaan sote-ammattihenkilöstö, 4. muut riittävät toimintaedellytykset On ymmärrettävää, että sote-palveluiden kaltaisissa henkilöön liittyvissä pal-veluissa tuottajalta edellytetyt vaatimukset kovia silloin, kun ne liittyvät itse palveluun ja asiakkaan oikeusturvaan sekä palveluun pääsyyn. Taloudellisen kantokyvyn vaatimus ei enää liity palveluun. Vaatimus lienee kirjoitettu kon-kurssien aiheuttamien palvelupuutetilanteiden ehkäisyyn sekä sote-maakunnan oikeuden turvaamiseen saada korvausta mahdollisissa sopimus-rikkomustilanteissa. Tässä voi olla uhka ylilyöntiin hankinnoista pienimpien ja vähäarvoisimpien kohdalla. Hallinnolla ei pitäisi missään tilanteessa olla oi-keussuojan tarvetta. Oikeussuojaa tarvitsee ainoastaan yksityinen – henkilö tai yhteisö. Esitämme, että sote-maakunnan oikeutta määrittää itsenäisesti lain tasoa kovempia vaatimuksia rajattaisiin selvemmin. Sote-maakunta on hankintayk-sikkö, ja hankintalain mukaan sillä on muilta kuin sote-palveluhankinnoiltaan mahdollisuus vaatia haluamiaan vähimmäisvaatimuksia, kunhan nämä liitty-vät hankinnan kohteeseen tai toteuttavat ympäristö- tai sosiaalista vastuuta. Ehdotamme selvää kirjausta, että sote-palveluhankinnoissa noudatetaan sote-järjestämis-lakia ja muissa hankinnoissa hankintalakia. Sama selvennys tulee tehdä muutoksenhakuun. Vähintään perusteluihin tuli-si kirjata tarkkaan ja kattavasti, mitkä muutoksenhaku- tai oikeussuojakeinot ovat voimassa, jos ilmenee, että palveluntarjoaja ei täytä 13 § kriteereitä. Esimerkiksi ovatko hankintalain muutoksenhakukeinot käytössä, ja ketkä kaikki ovat tarpeeksi asianosaisia käynnistääkseen prosesseja. Tämä on sel-vyyssyistä tarpeen, koska 13 §:ssä on joitakin hankintalain tontille meneviä kirjauksia. (Esim. ei saa olla todettu vakavia puutteita ammattitoiminnassa. Tämä on hankintalaissa ainoastaan harkinnanvarainen poissulkemisperuste, mutta näissä lakiluonnoksissa ehdoton kieltö.) Vastustamme 17 § 5. kohtaa, missä yksityisen palveluntuottajan edellytetään noudattavan sote-maakunnan palvelustrategiaa. Strategian noudattaminen on sote-palveluiden järjestämiseen liittyvät tehtävä. Strategisen tavoitteen to-teuttaminen toimeenpannaan palveluntuottajille sopimusohjauksella, eikä missään oloissa suoraan lailla. 17 § 2. kohdan velvollisuus noudattaa sopi-musta (yhdessä kohtien 1, 3, ja 4 kanssa) on aivan riittävä. Esitämme kohtien 5 ja 6 poistoa. Kohta 6 on mutkikas ja siksi altis väärille tulkinnoille. Kohdan 6 poisto pakottaa sote-maakunnan olemaan tarkkaavai-nen palveluntuottajien sopimusohjauksessa, ja se on oikea ohjaamisen tapa.]

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei [Alihankintana tuotetut palvelut ovat usein hyvä keino turvata palveluiden saa-tavuus. Pykälän vaatimukset eivät edistä alihankinnan hyödyntämistä, vaan pikemmin rajaavat alihankinnan käyttömahdollisuuksia. Pykälässä esitetyt alihankinnan vaatimukset heikentävät erityisesti pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua julkisiin tarjouskilpailuihin. On aiheellinen huoli, joutuvatko sote-palveluiden alihankkijat yhtä heikkoon ja alisteiseen neuvotteluasemaan kuin esim. taksiliikenteen markkinan avautu-essa taksiautoilijat joutuivat kesän 2018 kilpailutusten jälkeen suhteessa Ke-la-välityskeskuksiin. Sääntely on kirjoitettu siten, että ulkoistuksen ”päätoiteut-taja” vastaa kaikesta, myös alihankkijoidensa laadusta. Mikään ei estä maa-kuntaa tai sen isoa yksityistä

sopimuskumppania vyöryttämästä raskaita so-pimusvelvoitteita ja -sakkoja sitä neuvotteluvoimaltaan olennaisesti pienemmän alihankkijan vastuulle. Tämä asetelma johtaa siihen, että päätoteuttajat ovat neuvotteluvoimaltaan suuria – jopa sote-maakuntaa suurempia. Se ei ole yhteiskunnan kannalta toivottavaa. Sote-maakunnat eivät tuolloin olisi riittävän vahvoja järjestäjiä]

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

8 §, Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu. Tiivistetään pykälä alla olevaan muotoon ”Sote-maakunta vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan ja on järjestämisvastuussa asukkaidensa sosiaali- ja terveydenhuollosta. Muiden henkilöiden oikeudesta saada sosiaali- ja terveyspalveluja säädetään erikseen. Järjestämisvastuun sisällöstä säädetään tarkemmin sote-maakuntalain 7 §:ssä.

Sote-maakunnalla on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuudesta. Sote-maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon johtamisessa on oltava monialaista asiantuntemusta, joka tukee laadukkaiden ja turvallisten palvelujen kokonaisuutta, eri ammattiryhmien yhteistyötä sekä hoito- ja toimintakäytäntöjen kehittämistä. Sote-maakunnan omavalvonnasta säädetään 38 §:ssä.”

10 §: Sote-järjestämislain 10 § tunnistaa palvelujen yhteensovittamisen- ja kokoamisen asiakaskohtaisiksi kokonaisuuksiksi, minkä voi ymmärtää henkilökohtaisen budjetin käsitteeksi. 10§:n kirjausta tulee täsmentää siten, että siihen tuodaan käsite ”henkilökohtainen budjetti”. Henkilökohtaisen budjetin käsite ei tällä hetkellä sisälly sote-järjestämislain luonnoksen termistöön lainkaan.

12a §: Vuokratyövoiman käyttö: 1) Tulisi muuttaa sellaiseksi, että vuokratyö-voiman käyttö on selkeästi sallittua muunakin kuin täydentävänä keinona. Lakiluonnoksissa käytetty termi ”täydentävä” antaa nyt viestin, että vuokra-työvoiman käyttöön pitäisi olla osoitettu jokin erillinen tarve. 2) Tulisi kirjata, että vuokratyövoimana voidaan käyttää myös henkilöitä, joilla on virka- tai työsuhde muuhun sosiaali- tai terveydenhuoltopalveluita tuottavaan tahoon. Toki em. oikeus voidaan työnantaja-työntekijä-suhteeseen vietävällä kilpailu-kiellolla poistaa, mutta muutosesityksemme soveltuisi kuitenkin sote-palveluiden hankintoihin. Silloin muutosesityksemme turvaisi ammattihenkilöiden saatavuutta ja asiakkaan pääsyä palveluihin.

14 §: Pykälän ongelma on, että 14.2 §:n 5.kohta huomioi vain yksityisestä palveluntuottajasta johtuvat sopimuspuutetilanteet ja sote-maakunnan oikeuden saada korvausta ja pidättää maksuja. Tasapainon vuoksi listaan tulee li-sätä palveluntuottajan oikeudet korvauksiin tilanteessa, jossa sote-maakunta syyllistyy sopimusrikkomukseen tai muutoin palveluntuottaja estyy toteuttamasta sopimusvelvoitteistaan sote-maakunnasta johtuvasta syystä.

15 §: Säilyttää sote-maakunnalle hankintapäätöksen laatimiseen velvoitteita, jotka muutoinkin on täytettävä (1 momentti). Tätä saa aikaan se, että hankintaprosessi on sote-maakunnalle raskas. Raskaat hankintaprosessit johtavat siihen, ettei hankintoja tehdä, ja maakunnan oma tuotanto jää ainoaksi tuotantomuodoksi. Esitämme 15 §:n poistamista kokonaan.

16 §: Pidämme tarpeettomana sääntelyä, että yksityisen palveluntuottajan tekemältä alihankinnalta edellytetään sen olevan vain täydentävää. Alihankinta on laillinen ja usein järkevä organisoitumisen muoto, joka usein päästää pienet, aloittavat yritykset markkinoille. Emme kannata myöskään vaatimusta siitä, että sote-maakunnan pitää nimenomaisesti hyväksyä kaikki alihankkijat. Sote-osaajat vaihtavat työpaikkaa, ja hankintaprosessit ovat pitkiä. Tästä voi seurata esimerkiksi, että työpaikkaa vaihtanut terapeutti ei voi toimia palveluntuottajana lainkaan.

17 §: Esitämme poistettavaksi kohdat 5 ja 6. 5. kohta: ”noudatettava sote-maakunnan palvelustrategiaa”. Palvelustrategian noudattaminen on soten järjestämiseen liittyvä tehtävä, ei tuottamiseen. Järjestämistehtävä ei miltään osin tällä uudistuksella ole tarkoitus siirtää yksityisille palveluntuottajille, ja 5. kohta rikkoo tätä yleislinjaa. Palvelustrategian tavoitteet voivat sitoa yksityistä palveluntuottajaa ainoastaan siten, että kirjauksia on sisällytetty sote-maakunnan ja yksityisen palveluntuottajan välille tehtävään hankintasopimukseen tai palvelusetelin sääntökirjan ehtoihin – eivät mitenkään muuten. Kohta 6 on mutkikas, ja silti altis virhetulkinnoille. Palvelujen integraatio toteutuisi 6. kohtaa paremmin sopimusohjauksella kuin säätelyllä.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Lakiin tulee lisätä velvoittavat kirjaukset 1. asiakkaan valintaoikeudesta, 2. monituottajamallista ja markkinoiden toimivuudesta, ja 3. sote-maakunnan oman palveluntuotannon kustannusten laskemisesta valtakunnallisesti yhteisellä kustannuslaskentamallilla. Tämä mahdollistaisi osaltaan eri tuottajien ja niiden tarjoamien palveluiden vertailun.

Järjestämisvastuun on oltava sote-maakunnalla. Sen itsenäistä asemaa suhteessa valtioon on vahvistettava.

Maininnat sote-maakunnalta edellytettävästä omasta palvelutuotannosta on poistettava. Maakunta pystyy turvaamaan palveluiden riittävän saatavuuden kaikissa olosuhteissa ilman omaa palvelutuotantoa, esim. sopimusteknisin järjestelyin.

Voimassa olevien sopimusten mitätöintimahdollisuus on poistettava.

Sote-maakunnan on hyödynnettävä ostopalveluita tai palvelusetelijärjestelmiä ainakin silloin, kun se ei kykene täyttämään erityislakien (esim. hoitotakuulaki) sille asettamia velvoitteita.

Lain vaikutusarvioita on täydennettävä.

EU:n potilasdirektiivin asettamat velvoitteet on kirjattava järjestämislakiin.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä pääosin

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

Lakiin on lisättävä palveluntuottajamarkkinan toimivana pitäminen ja monituottajamallin hyödyntämismahdollisuus. Tämä tehostaisi palveluntuotantoa ja pitäisi pieniä yrityksiä markkinoilla. Kun palveluntuottajat ovat neuvotteluvoimaltaan järjestäjää eli sote-maakuntaa vähäisempiä, on palveluntuottajien sopimusohjaus helpommin toteutettavissa.

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun

turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

ei kantaa

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislain laista.

-

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

ei kantaa

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

ei [Ehdotettua aluejakoa ei voi pitää Etelä-Savon aluehallinnon kannalta tarkoituksenmukaisena, sillä se tulisi muuttamaan niin maakuntaliittojen, ELY-keskusten kuin TE-toimistojenkin toimialueet. Lainsäädäntöluonnoksessa aluehallinnon muutosten vaikutusarvioinnit ovat erittäin niukat. Maakuntajaon mahdollinen muuttaminen tarvitsee kat-tavat vaikutusarviot mukaan lukien yritysvaikutusten arvioinnin. Mikäli maakuntajako muuttuisi, tulisi jäljelle jäävän Etelä-Savon alueen väestöpohja su-pistumaan lähelle 90 000 asukasta. On erittäin todennäköistä, että aluehallinnon palvelut tulisivat supistumaan merkittävästi tällä alueella. Alueella tul-taisiin väistämättä sen ky-symyksen äärelle, onko tarkoituksenmukaista järjestää näin pienellä alueella ja väestö-pohjalla aluehallinnon palveluja. Tätä arviota ei ole nyt tehty. Uudistusta perustellaan le-veimmillä hartijoilla ja laajemmilla väestöpohjilla. Nyt kuitenkin lainsäätäjät on sitä vastoin heikentämässä mahdollisesti jäljelle jäävän Etelä-Savon toimintaedellytyksiä.]

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa

sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

Etelä-Savon maakuntaan [Savonlinnan seudun kuntien tulisi kuulua Etelä-Savon maakuntaan. Alueen elinkeinoelämän näkökulmasta olennaista on se, miten hyvin yritysten näkö-kulmasta toimivat yrityspalvelut ja yritysrahoitus sekä siihen liittyvä neuvonta ja hallinto. Lisäksi elinkeinoelämän näkökulmasta olennaista on se, kuinka alueella turvataan osaavan työvoiman saatavuus. Sosiaali- ja terveystalouden työnjaollisiin kysymyksiin Etelä-Savon Yrittäjät ei ota kantaa, sillä yrittäjäjärjestöllä ei ole valmiutta asian arviointiin. Etelä-Savon Yrittäjät kui-tenkin painottaa, että yritysten ja yrittäjien saatavilla tulee olla Savonlinnan seudulla hyvät sosiaali- ja terveystaloudet ja työterveyshuolto. Seudun saaristaisuudesta, pitkis-tä välimatkoista, ikääntyneestä väestöstä sekä vapaa-ajan asukkaiden ja matkailijoiden suuresta määrästä johtuen, tulee Savonlinnan keskussairaala ja sen päivystystoiminta turvata tulevaisuudessa. Sairaala on sekä elinvoima- että turvallisuuskysymys. Elinkeinoelämän näkökulmasta merkityksellistä on se, että yritykset saavat osaavaa työvoimaa. Tämän vuoksi oppilaitosten asemaa ja koulutuspaikkojen määrää tulee pyrkiä vahvistamaan. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun arvion (Savonlinnan kaupunki, KH 17.8.2020/§299, muistio) mukaan oppilaitoksen kilpailutilanne TKI-rahoituksesta tulisi olemaan Pohjois-Savossa kovempi kuin Etelä-Savossa johtuen EU-rahoituksen mää-rästä (e/as) ja siitä, että Pohjois-Savossa samalla alueella toimisivat etenkin Itä-Suomen yliopisto ja Savonia ammattikorkeakoulu. XAMKin arvion mukaan TKI-rahoituksen määrä tulisi todennäköisesti pienenemään, mikä vaikuttaa myös perusra-hoituksen määrään alentavasti. Riski siihen, että XAMK joutuisi supistamaan toimintoja Savonlinnassa on oppilaitoksen mukaan merkittävä. Mikäli näin tapahtuisi, olisi seu-raukset elinkeinoelämälle negatiiviset. Nykyiset koulutuspaikat ja kompensatiopaketin myötä Savonlinnaan saadut aloituspaikat tulee turvata. Savonlinnan seudulle on suunnattu maakuntaliiton kautta tällä ohjelmakaudella: EAKR-tukea 9,3 M€ = 48 % koko alueen rahoituksesta ja yhteenlaskettuna EAKR+ESR 19,3 M€ = 44 % koko alueen hankkeista. (Maakuntaliitto) Painotus on huomattava suhteet-sa siihen, että Itä-Savon väestö on noin 30 % koko maakunnan väestöstä. Savonlin-nan seutu on ollut selkeä hyötyjä hankerahoituksessa. Mahdollisen maakuntavaihdok-sen myötä, on epätodennäköistä, että samankaltainen painotus Savonlinnan seudulle säilyy Pohjois-Savossa. On hyvä huomioida myös se, että maakunta on taloudellinen ja toiminnallinen kokonaisuus. Maakunnan tki-toimijat, liitto sekä elinkeinoelämä ovat tehneet pitkäjänteistä yhteistä kehittämistyötä, josta osoituksena Savonlinnassa esi-merkiksi Kuitulaboratorio. Tämä kehittämisen perinne tulee tunnistaa. Maaseuturahoitusta koskeva valmistelu, päätökset ja maksatus toteutetaan ELY-keskuksittain. Mikäli maakuntavaihdos toteutuu, Savonlinnan seudun kuntien osalta nämä palvelut toteutettaisiin jatkossa Pohjois-Savon ELY-keskuksessa, Kuopiossa. Ai-nakin muutoksen alkuvaiheessa tämä voi näkyä nykytilannetta heikompana yritysten toimintaympäristön ja yrittäjien tuntemuksena. Maakuntavaihdos vaikuttaisi todennäköisesti Leader-toimintaryhmien toiminta-alueisiin, vaikkakin toimintaryhmien alueiden ei välttämättä tarvitse noudatella ELY-keskusten tai maakuntien rajoja. Mahdolliset negatiiviset vaikutukset koskevat hanke- ja yritystukia koskevan neuvonnan ja päätöksenteon loittonemista, jos ryhmien alueet merkittävästi suurenevat. Käytännössä koko nykyinen Leader-ryhmien toiminta-aluejako muuttuisi. Yritysten palvelu ja toimintaympäristön tuntemus tulee turvata ja sitä tulee vahvistaa tulevaisuudessa. Edunvalvonnallisesti suurimmat kysymysmerkit koskevat sitä, sitoutuuko Pohjois-Savo ajamaan Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistämistä jatkossa? Etelä-Karjalan liitto ja Etelä-Savon maakuntaliitto ovat edistäneet asiaa vuosia. Seudun kehityksen ja elin-keinoelämän kannalta on lisäksi keskeistä se, kuinka raja-alueyhteistyö ja sitä koskeva kehittämistoiminta onnistuu. Muita tärkeitä kysymyksiä on esimerkiksi se, kuinka vah-vasti Pohjois-Savo sitoutuu Saimaan alueen kehittämiseen sekä lentokentän ja vt 14 edunvalvontaan. Etelä-Savon Yrittäjät ry:n

järjestörakenteeseen Savonlinnan seudun kuntien maakun-tavaihdos Pohjois-Savoon vaikuttaisi niin, että Savonlinnan seudun, Savonrannan, Ke-rimäen, Punkaharjun, Enonkosken, Rantasalmen ja Sulkavan paikallisyhdistykset siir-tyisivät todennäköisesti osaksi Savon Yrittäjiä. Siirtyminen ei ole välttämätön ja tapah-tuu yhdistysten omien päätösten mukaisesti, mutta edunvalvonnallisesti on tarkoituk-senmukaista toimia siinä alueessa, jonka keskeisiin sidosryhmiin vaikutustyö kohdistuu. Tämä siirtyminen tarkoittaa kolmannesta koko jäsenistöstä. Etelä-Savon Yrittäjien edun-valvonta käytännössä päättyisi, aluejärjestö lakkaisi, fuusioituisi tai siirtyisi täysin luot-tamushenkilöpohjalle pienemmällä toimialueella. Suomen Yrittäjien aluejärjestöjen kautta tehtävä edunvalvonta kuitenkin tulee hoidettua myös jatkossa, on aluejako mikä tahansa. Etelä-Savon Yrittäjät toteaa, että näin laaja aluehallinnon uudistus tarvitsee merkittä-västi kattavamman vaikutusarvioinnin kuin mitä nyt on saatavilla. Päätöksenteon tulee pohjautua luotettavaan tietoon.]

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä pääosin [Väliaikaisten toimielinten tulee valmistelussa ottaa huomioon erilaisten sidos-ryhmien ja yksityisten palveluntuottajien edustus.]

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei kantaa

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

ei kantaa

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei kantaa

**42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-
maakuntien toimintana?**

-

**43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa
uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?**

ei kantaa

**44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään
muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän
kohdalla, jota kommentoit.**

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

-

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

**46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja
terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen
tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?**

ei kantaa

**47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien
edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun
palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä
toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy
valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta
huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus
lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla
riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?**

ei kantaa

**48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen
määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?**

ei kantaa

**49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen
määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?**

ei kantaa

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

ei kantaa

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

ei

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

ei kantaa

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin

vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämävastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

ei kantaa

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Yritysvaikutusten arviointi on lakiluonnoksissa toteutettu erittäin puutteellises-ti. Suorastaan hämmästyttävää on se, että yritysvaikutuksia on arvioitu vain nykyisten kokonaisulkoistusten mitätöinnin osalta niihin yrityksiin, jotka näitä kokonaisulkoistuksia nyt hoitavat.

Esitys ei tunnista laisinkaan monipuolista, paikallista palvelutuotantoa, työllisyyttä ja elinvoimaa ylläpitäviä pk-yrityksiä. Hallituksen lopullisessa esityk-sessä tulee arvioida vaikutukset 18 000 alan yritykselle ja niiden henkilökun-nalle sekä terveyden edistämisen osalta laajasti myös sotehy-palveluketjus-sa olevien yritysten toimivuus kuntatasolla.

Maakuntajaon muutosten vaikutukset on arvioitu erittäin puutteellisesti.

Lainsäädännön arviointineuvoston tulee kiinnittää näihin erityistä huomiota.

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemysesenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Pidämme tärkeänä, että sote-uudistuksen yhteydessä valmistellaan ja otetaan käyttöön laki, joka tuo samalle viivalle julkisen ja yksityisen palveluntarjoajan sääntelyn. Edellisellä vaalikaudella kaatuneessa sote-esityksessä tällainen palveluntuottajalaki oli valmisteltu.

Palveluntuottajalaki tarvitaan yhä, sillä nykytila ei ole tyydyttävä. Julkinen sektori saa etumatkaa yrityksiin nähden esimerkiksi siten, että

Työvoiman osaamis- ja kokemusvaatimuksissa julkinen sektori käyttää omassa palveluntuotannossaan opiskelijoita tai vastavalmistuneita, mutta järjestämissään palveluissa vaatii korkeampaa kokeneisuustasoa yritysten kautta palvelua antavilta henkilöiltä. Tilanne on joskus sopimusten mukainen ja joskus ei, mutta tasapuolinen tilanne ei ole, sillä osajapulasta kärsii koko sote-ala. Emme ota tällä kantaa siihen, mitä olisi oikea kokemustaso

Valvonta ei tällä hetkellä toteudu julkisen sektorin oman tuotannon osalta

Keskeistä on jatkovalmistelussa seuraavat tekijät:

1. Palvelustrategia
2. Yhteinen kustannuslaskentamalli
3. Asiakkaalle valintaoikeus vai valintamahdollisuus
4. Maakunnalle oikeus erottaa järjestäminen ja tuottaminen toisistaan
5. Palvelusetelin arvostuksen pohja kestäväksi. Lisäksi henkilökohtaisen budjetoinnin malli tulee ottaa yhdeksi asiakaslähtöiseksi työkaluksi
6. Monituottajamalliin tähtäävät keinot.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Kuova Niina

